

Izhaja dvakrat na teden, in sicer v torek in soboto ob 4. uri popoldne. Ako pade na ta dneva praznik, izide dan poprej.

Stane na leto K 10.—
 1/2 leta „ 5.—
 1/4 „ „ 2.50.

Posamične številke stanajo 8 vin.

Na naročila brez doplačila naročilne se ne oziramo.

SOČA

Telefon št. 83.

„Vse za narod, svobodo in napredek!“ Dr. K. Lavrič.

Uredništvo
 se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadstr. na desno.

Upravištvo
 se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v I. nadstr. na levo v Goriški Tiskarni.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

Oglasi in poslanice se računijo po Petit-vrstah, če tiskano 1-krat 16 vin., 2-krat 14 vin., 3-krat 12 vin. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. Večje črke po prostoru. Reklame in spisi v uredniškem delu 30 vin. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Naznanilo in pojasnilo.

Ker so tiskarji dne 11. t. m. zapustili delo, ne moreta redno izhajati »Soča« in »Primorec«. Današnja številka nam je natisnila tiskarna Maks Hrovatina v Ljubljani, tako da moreta iziti naša lista še enkrat pred novim letom. — Nam je skrajno neprijetno, da ne moremo izdajati listov kakor po navadi. Prosimo p. n. naročnike potrpljenja. Upamo, da se spor med lastniki tiskarn in tiskarji poravnava v kratkem, na kar nastanejo redne razmere v tiskarnah, ter bodo mogli vsi listi zopet redno izhajati. Za odpadle številke odškodimo p. n. naročnike v novem letu.

Navzlic tiskarskemu mezdnemu gibanju pa so vendar izšli v Gorici vsi trije klerikalni listi: »Gorica«, »Primorski List« in »Novi Čas«. Vsi ti trije listi se tiskajo v Narodni tiskarni v Gorici. Poslovodja te tiskarne Lukežič je izstopil iz organizacije tiskarjev, ter je baje sprejet v konsorcij tiskarne, torej je sedaj solastnik Narodne tiskarne. Pomaga mu neki drugi gospod na stavnem stroju in tako so mogli iziti omenjeni listi seveda skrajšani, kljub temu, da ni nobenega stavca v Narodni tiskarni, kakor tudi ne po drugih tiskarnah, le v Hilarijanski so dobili baje neke »brate« iz Italije.

Kako pa je drugod? V Trstu so od 20. t. m. zaprte vse tiskarne, razven treh. »Edinost« ne izhaja, izhaja samo »Piccolo«, ki ima sam svojo tiskarno, samo za list. V Pulji počiva tiskarsko delo. V Ljubljani izhajajo »Slovenski Narod«, »Dan« in »Zarja«, prvi v Narodni, drugi v Učiteljski tiskarni, ker sta te dve tiskarni podpisali začasno pogodbo. »Slovenec« izhaja tudi, ker ima v tiskarni krumirje. Tiskarna Hrovatin kjer izideta naša lista, dela lastnik sam. Na Dunaju, v Pragi in drugod izhajajo le večji listi, vsi drugi občutijo »pasivno rezistenco«, oziroma ne izhajajo ker so tiskarne zaprte.

Kdaj bo konec tega neznosnega stanja? Pričakovati je vsekakor, da v kratkem, ker škoda na obeh straneh, na delavski in gospodarski, je že velika!

Toliko v naznanilo in pojasnilo.

Vabilo na naročbo.

Vabimo na naročbo »Soča« in »Primorec«. Nastale so v deželi nove razmere, preobrat na napredni strani, zasnovan lani v naših listih potom družbe za izdajanje listov »Soča« in »Primorec« in potem letos ustanovljenega »Slovenskega političnega društva«, rodi dobre uspehe, čemur so glavna priča letošnje deželnozborske volitve. Po teh uspehih omenjeno politično društvo neumorno deluje in počasi razvija svoje delovanje po celi deželi. Naše Slovensko politično društvo ima polne roke dela za dobrobit našega ljudstva, dan na dan se bori za pravice goriških Slo-

vencev in na merodajnih mestih upoštevajo smotreno in previdno delovanje našega društva. Glasili društva pa sta naša dva lista »Soča« in »Primorec«. Vsporedno s političnim delom morata rasti tudi vpliv in veljava naših glasil in krog njiju se mora zbirati vedno večja četa somišljenikov naše stranke. Premišljevanje delovanje političnega društva in dobro podprto časopisje naše — potem uspehi ne bodo izostajali!

Od naše strani se stori kar mogoče za razširjenje naših listov; pomagati pa nam morejo pri razširjenju listov »Soča« in »Primorec« v obilni meri naši naročniki sami in drugi somišljeniki po deželi. Vsak naročnik naj bi nam pridobil vsaj še jednega naročnika. Somišljeniki, agitirajte za naša lista med ljudstvom, naznanjajte nam imena takih, ki bi se lahko naročili ali na »Soča« ali na »Primorec«, pomagajte nam z nasveti in pridnim dopisovanjem. Število naročnikov naših listov v nastopajočem letu mora narasti tako, da bo primerno glede na množice, ki so šle letos na volišče za naše kandidate!

»Soča« in »Primorec« sta goriška lista in v prvi vrsti namenjena domačim goriškim razmeram. Poleg teh ne zanemarjata drugega potrebnega poročanja.

»Poglejmo nazaj, da pridemo naprej!« je rekel oče Slovencev Bleiweis. Poglejmo nazaj in odprimo prvi letnik »Soče« 1871. in ustavimo se kar na prvi strani prve številke. Tam čitamo:

»Vsaka dežela, tudi najmanjša, ima kakor vsak narod, svoje lastne razmere, potrebe in je na razni stopinji omike; vsled tega so tudi razna mnenja o javnih zadevah, posebno če je ljudstvo zbujeno. Ako pa hoče zraven tega tudi samo zase skrbeti in živo se poprijeti deželnih koristi, začenja pretresovati vse svoje zadeve, o njih se pogovarjati in posvetovati. Na to nastane hrepenenje po časnikih, katere vsak lahko doma čita. Samo po sebi pa se razume, da so časniki raznovrstni glede notranjega obsežka in tudi zunanje oblike, kakor hočejo namreč razpravljati zadeve cele države, kronovine ali manjše dežele; tudi po predmetih samih se razločujejo ti listi. Mi Slovenci imamo že nekoliko časopisov, vendar pa je želja po posebnem listu pri Slovencih na Goriškem prav živa. To je dokaz, da je naše ljudstvo zbujeno in da imamo posebne potrebe tu na laški meji.«

In ker ima vsaka dežela svoje lastne razmere in imamo posebne potrebe tu na laški meji, kakor leta 1871., tako tudi sedaj, zato potrebujemo dobrega domačega časopisa, taka domača časopisa sta »Soča« in »Primorec«.

Dnevnik ima svojo posebno nalogo, domači, pokrajinski listi, svojo. In to nalogo hočemo vršiti točno v korist našega ljudstva. Vršiti pa se taka naloga toliko lažje, čim bolj je razširjen list!

Rodoljubi, somišljeniki, vpoštevajte naše besede; goriški Slovenci, naročajte »Soča« in »Primorec«!

V nadi, da naraste število naročnikov v novem letu v obilni meri, želimo vsem sedanjim in bodočim p. n. naročnikom in našim somišljenikom

veselo novo leto!

Uredništvo in upravištvo.

Politični pregled.

Poslanska zbornica. Ugled avstrijskega parlamenta pada od dne do dne in stem pada tudi ugled monarhije, kar najboljčutneje kažejo kurzi državnih papirjev, ki se kar nočejo približati normalni višini. S prvim januarjem

stopi v veljavo službena pragmatika in sedaj je treba obenem skrbeti za potrebno kritje. To kritje naj pa da mali finančni načrt. Tega pa ni mogoče izvesti, ker vlada v parlamentu vsled znanega boja med Rusini in Poljaki, rusinska obstrukcija. Na drugi strani pa ne soglašajo poslanska zbornica z gosposko v važnem vprašanju eksistenčnega minimuma. Še lepše pa je, da je prišla poslanska zbornica sama sebi v nasprotje, ko je določila za esistenčni minimum 1600 kron, to je najnižja letna plača, ki se more rubiti, sama pa je predpisala davke od letne plače 1100 K naprej. Gosposka zbornica pa vstraja na tem, da znaša eksistenčni minimum 1200 K in je v nasprotju s poslansko zbornico pustila davke od dohodkov 10.000 K na leto neizpremenjene, dočim je zvišala davke od nižjih plač. Težava tu, težava tam in ni čudno, da govori vse o § 14, ki naj reši vlado. — Ali § 14 pomeni ustavolomstvo, kar so včasih trdili sedanjí člani kabineta in zato se vlada le nerada prime za to edino rešilno bilko. Vsekakor pa ni izključeno, da bodo morali že drugo leto volilci znova stopiti k volilni žari.

Afera Dlugosz-Stapinski. Poleg vseh težav, ki že sedaj ubijajo parlamentarno delovanje, je nastopila nova. Odkrilo se je, da kupuje vlada z denarjem dispozicijskega fonda časopise in poslance. Poljski minister Dlugosz je očital Stapinskemu, da je kupljen od vlade in da je prejel za volitve in za strankarsko časopisje velike svote. Stapinski je na to odgovoril in debata je dokazala, da je vlada podkupovala opozicijo. Dlugosz je moral vsled teh razkritij odstopiti in značilno je, da je moral odložiti svoje plemstvo, dočim navadno postanejo odhajajoči ministri plemiči. Ali izkazalo se je, da Dlugosz sploh ni bil plemič, temveč čisto navaden pustolovec, z zelo temno zgodovino. Na podlagi tega skandala zahtevajo drugi poslanci, da poda ministrski predsednik grof Stürgkh pojasnilo, kako to, da je mogel izdati tako velike svote, ko znaša dispozicijski fond le 200.000 K. Češki poslanci zatrjujejo, da je tudi poslanec eksminister Prašek prejel od vlade velike svote. Korupcija je torej na vseh straneh.

V avstrijski delegaciji je govoril posl. dr. Korošec o trializmu. Govoril je na način, kakor smo ga pri njem vajeni. Med drugim je govoril dr. Korošec tudi o nevarnosti srbskega imperializma, ki da ga bo vedno podpirala ruska vlada, ker da ima Srbija z Rusko že radi enake vere več skupnosti ko pa z nami. Dr. Korošec je hotel torej radi verske sličnosti postaviti narodne zakone na glavo in kar naenkrat odločiti Srbe od Jugoslovanov in jih pripojiti severnim Slovanom. Pa ne, da bi to bilo kako usuznjevanje Dunaja in pripravljanje tal za veleizdajniške procese. Ali pa hoče vršiti dr. Korošec za druge delo in sedaj složne Slovence, Hrvate in Srbe razdvojiti, da bi lahko zopet pel stari bič in da bi zopet drugi zavladali?

Finančni minister grof Zaleski je umrl v Meranu v krogu svoje rodovine, star 45 let.

Na Francoskem je vsled uvedbe triletnje vojaške službe padla vlada. Novo ministerstvo je sestavil Doumergue.

Pri deželnozborskih volitvah na Kranjskem je zopet zmagala klerikalna stranka. Glasovi opozicije so pa narasli tako močno, da more pri prihodnjih volitvah prodrati v nekaterih okrajih opozicija, seveda le če bo dovolj delavna. V mestni skupini so zmagali naprednjaki, le v Kočevju je izvoljen Nemec dr. Eger in v mestih Kamnik, Trzin, Radovljica dr. Gregorič. Trgovska zbornica je izvolila naprednjaka dr. VI. Ravniharja in inženerja pl. Sukljeta. Razmerje strank je ostalo torej isto.

Abesinski kralj Menelik, ki je tako silovito nažgal Italijane je zopet umrl. Vsako leto namreč prinašajo listi vest o njegovi smrti. To pot bo pa menda poročilo resnično. Njegov naslednik je princ Lidi Jeasu.

Volitve v hrvaški sabor so končale tako, kakor je napovedal v zadnji »Soči« gospod Krešič. Koalicija ima 47 mandatov in je najmočnejša stranka v saboru. Mažaroni in pravaši so pa zelo padli. Prva seja sabora se je vršila v soboto 27. decembra. Finančna nagodba bo torej pravočasno sklenjena.

Dr. Hinkovič, ki je bil vsled neke vloge v znanem veleizdajniškem procesu obsojen na 6 mesecev ječe je izvoljen za poslanca v hrvaški sabor in se je povrnil iz Neapolja v Zagreb. Proces se sedaj ponovi in zaporno kazen spremenijo v denarno.

Tudi dr. Lorkovič je izvoljen za poslanca in se proti njemu obnovi proces, da mu popravi krivico, ki so mu jo prizadjali madžaronski sodniki.

Srb Valerij Pribičević, ki je igral v veleizdajniškem procesu veliko vlogo, bo najbrže imenovan za škofa. Na Hrvaškem so se torej razmere korenito spremenile, kar je zasluga hrvaško-srbske koalicije.

Balkan. V soboto je bil podpisan srbsko-turški mir, v kratkem se pa tudi obnove normalni odnosi med Srbijo in Bolgarsko in so že določeni novi poslaniki. Sporno je le vprašanje **Egejskih otokov**. V tem oziru pa obvelja najbrže angleški predlog, da dobi Grška vse otoke razven dveh, otoke od maloazijski obali pa vrne Italija Turčiji. S tem bi bilo rešeno najkočljivejše vprašanje, ki je nastalo vsled balkanske vojne.

Pri volitvah na Bolgarskem je vladna stranka propadla. Pa tudi rusofili niso imeli sreče in so pri volitvah rešili le dva mandata, ona dr. Daneva in dr. Gešova. Močno so pa napredovali socialisti in agrarci, ki so se pridružili opoziciji. Predvsem pa zahtevajo odstranitev § 17 ustave, da ima kralj pravico na svojo roko sklepati pogodbe z drugimi državami.

Bolgarsko časopisje nastopa zelo ostro proti kralju Ferdinandu in ga pozivlja, da odstopi in reši tako državo glavnega krivca.

Ob albanski meji so se začeli novi boji. Dosedaj so bili vsi vpadi Albancev na srbsko ozemlje brez uspeha.

Na predlog trozveze dobi novi albanski vladar, princ Wied kraljevski naslov.

Da bi zboljšala svoje vojaštvo je poklicala Turčija nemško vojaško misljo, ki naj prenovi vso armado. Proti temu koraku pa so vehementno nastopile vlade trojnega sporazuma, ki se boje, da bi potem preveč narastel nemški vpliv. Rusija grozi z vojaško demonstracijo, ki skuša pridobiti Francijo za finančni boj z Turčije.

Razne vesti.

Goriški deželni zbor bo zlikan najbrže hitro po novem letu. Deželni zbori bodo imeli čas za zborovanje cel mesec januarij.

Za dijaško kuhinjo v Gorici so nabrali starešine in gostje ob izvolitvi novega župana g. Ivana Stepančiča v Rentah dne 13. dec. K 10.—. Hvala!

Umrl je v Gorici g. H. Jakončič, c. kr. rač. asistent pri c. kr. gozdoem ravnateljstvu.

Mezdno gibanje tiskarjev. — Kakor znano, se vrši boj med tiskarji in lastniki tiskaren radi nove pogodbe, ki ima stopiti v veljavo z letom 1914. Kaj zahtevajo stavci? V Gorici je bil doslej minimum plače za tiskarja določen na 29 K (v Trstu 31), ali počasi se jim je višalo od strani tiskaren, tako da najslabše plačan stavec v Gorici je dobil na teden 34 K. Odslej hočejo imeti poviška 3 K na teden in četrte ure manj dela. Doslej

so delali 8 ur in tričetrt. Po leti je imel prosto vsak stavec 3 dni. Strojni stavec je dobil na teden za dnevno osemurno delo 43 K, odslej hoče 46 K. Dalje zahtevajo pomnožitev strojnikov. Posebno sporna točka pa je nastavljanje črkostavcev. Ti hočejo imeti posredovalnico še dalje v svojih rokah, da bodo le oni nastavljali osobe. Lastniki tiskaren pravijo, da če obveljajo zahteve črkostavcev, potem bodo ti gospodarji v tiskarnah in ne več lastniki. Stavci dobivajo sedaj minimum mezde, v Gorici 29 K na teden. Pravijo, da imajo fonda par milijonov. Stavcev je okoli 16—17000. — Obeta se podraženje tiskarskih izdelkov.

Župančičev večer v Gorici se je obnesel, da se ni mogel bolje. Takega obiska in takega navala ljudi še ni bilo kmalu, ko v nedeljo 14. decembra na Župančičev večer. Posebno lepo se je pa izkazala naša mladina, ki je poklonila pesniku lep lavorjev venec in lepo darilo. Dijaki pevci so pa počastili pesnika z mogočno Smetanovo kantato, splošna sodba je bila, da je mladina storila v polni meri svojo dolžnost. Oton Župančič jebral svoje pesmi in opravičil vse nadé, ki jih stavi vanj narod. Videli smo, kako gre od „Čaše opojnosti“ zmagosna sila izpopolnjevanja preko zbirke „Čez plan“ naprej do moških „Samogovorov“. Pesmi pa, ki jih je prebral Župančič, kažejo, da gre pot še silno naprej in da obogati našo literaturo Župančič še z mnogimi biseri. — Med recitiranjem sta igrala g. Josip Michl in Ciril Eržen Rubinsteinovo sonato in se s svojim sviranjem lepo vpletla v Župančičev večer. Večer je zaključila čajanka, ki so jo priredile naše goriške dame, gospe dr. Pucova, dr. Čadežova, prof. Žilihova, dr. Žerjavova in gđ. Kačičeva. Buffet je aranžiral hotelir „Südbahna“ g. J. Szalay ukusno, tvrdka Meini je pa darovala čaj. Žal, da so bili prostori premajhni, a kljub temu je minil večer tako, da je bil vsakdo hvaležen „Narodni Prosveti“ za to prireditev.

Večer narodnih pesmi. — V sredo 17. decembra je priredilo Pevsko in glasbeno društvo v Gorici (podružnica Glasbene Matice v Ljubljani) koncert, ki je bil posvečen izključno lepim, vedno svežim narodnim pesmim. Pod spretnim vodstvom g. Josipa Michla je zapel zbor narodne pesmi temperantno in z razumevanjem. Naj je bila pesem nežna in najlahnnejša prošnja, naj je bila razkošno poskočna, ali pa mogočna pesem s Kosovega, Michlova taktirka je vedno vodila zbor sigurno in ognjevito. Posebno pa se je odlikoval sveži ženski zbor, ki razpolaga s krasnimi glasovi. Pa tudi moški zbor je zadostil svoji nalogi. — Koncert je bil dobro obiskan in občinstvo je bilo veseskozi zadovoljno. Želimo še več sličnih večerov.

„Martin Smola“. — Naši marljivi goriški diletantje so vprizorili v nedeljo, 21. decembra v Trgovskem domu veseligr in s svojim igranjem pokazali, da so vredni vse podpore. Žalostno pa je, da se ravno inteligentca, ki vendar pozna težkoče, ki jih morajo premagati diletantje, odteguje in da ne obišče nobene predstave. In vendar trde naši razumniki, ki niti ne poznajo igranja naših diletantov, da se ne izplača pogledati. Pa si naj bi pogledali g. Sauniga, kako je igral Martina Smola, in ne bi več vzklíkali: „ah, kaj diletantje!“ In kadar je nastopila vsa štiripersna deteljica, g. Podgornik, Škrabar, Sedej, Saunig, potem bi pač spoznali, da gradi dramatični odsek „Sokola“ soliden temelj za stalno slovensko gledališče v Gorici. Enako pa pohvalimo tudi gđ. Škrabarjevo, Miljavo in Barilijevo, bile so vse na svojem mestu. Kaj se da napraviti iz male vloge je pokazal g. M. — Občinstvo je bilo z igro zadovoljno in je dobrohotno zamižalo, če se je moral šepetalec premočno oglasiti.

Predavanje prof. Šilovića v Gorici. Vsi vemo, kake hude posledice ima pijanstvo in vendar smo obstrmeli, ko smo poslušali izredno zanimivo predavanje prof. Šilovića, na tako silen način nam je pokazal vso grozoto pijanstva. Že stare pripovedke označujejo pijanstvo kot največjo nesrečo. In to po pravici ker večina zločinov se zgodi v pijanosti, in večina zločinov rodi norost. V krčmi in na nedeljo se zgodi največ zločinov. Ravnatelji in duhovniki po kaznilnicah vam potrdijo, da je vsled pijanstva največ zločincev. Še huje so pa posledice pijanstva na potomstvo. Vse pijančeve potomstvo pogine v ječah in norišnicah. Kot mal narod je naša dolžnost, da se varujemo tega največjega zla. Predavanje je bilo tako zanimivo, da je bilo vsakomur žal, da ni trajalo dalje.

Silvestrov večer priredila podružnica družbe sv. Cirila in Metoda. Vspored jako raznovrsten. Večer se vrši v Trgovskem domu. Pričetek ob 8. uri. Pričakujemo vsestran-

ske udeležbe! Čisti dobiček je namenjen za razširjenje Narodne šole na Blatnih.

Izredni občni zbor „Sokola“ v Gorici se je vršil v torek 23. decembra »pri Jeleni«. Na dnevnem redu je bila edina točka, namreč sprememba pravil in se je soglasno sklenilo zvišati število odbornikov od 9 na 13.

Inženerski izpit sta položila na dunajski tehniki in sicer iz gradbenega inženirstva g. Ladislav Bevc, starešina in večletni predsednik »Akad. društva slov. tehnikov na Dunaju« in iz strojnega inženirstva starešina g. Stane Premelč.

Klub slovenskih tehnikov v Pragi, ustanovljen leta 1905, se obrača na slovensko javnost s prošnjo, da uvažuje potrebo inženirskega naraščanja ter podpre stremenje kluba. Podpore je pošiljati na: Klub slovenskih tehnikov v Pragi II., Češka tehnika.

Ostro streljanje goriške garnizije na hribu Sabotinu se je vršilo v času od 15. do 20. t. m. Razpravo glede odškodnine določi politična oblast. Ostro streljanje bo tudi v dneh od 7. do 10. jan. 1914.

Brzovlak je povozil dne 23. t. m. 61-letnega Andreja Juga iz Solkana. Zgodilo se je to v bližini Solkana zvečer.

Ustrelil se je v Gorici topničar Ivan Zagoričnik, doma blizu Celja.

Ponesrečil se je na Rojicah vojaški zrakoplovec Edvard Binder. Padel je z aeroplanom in si razbil črepijo.

O železnici iz Gorice v Červinjan zopet poročajo, da je zagotovljena; država prevzame baje jamstvo za 8 milijonov kron, drugi interesentje pa za 1 milijon.

Darila C. M. družbi. Moški podružnici C. M. družbe v Gorici je izročil odvetnik g. dr. Ivan Gabršček 30 K iz neke kazenske poravnave. Hvala!

Z državnega kolodvora v Gorici. Nek nemški človek z državnega kolodvora v Gorici je bil zasačen pri Ljubnu na Štajerskem v cesarskem revirju kot „Raubschütz“. Mož je prišel pred sodnijo in v večtedenski zapor. Kaj se je na to zgodilo? Poročajo nam, da so v Trstu in v Gorici poskrbeli za nemškega človeka dopust jeden mesec in ko se vrne z »dopusta«, nastopi zopet službo! Kaj je vse mogoče z nemškim človekom v Primorju. O stvari bomo še govorili.

Nemci so za Božič pridno segali po primorskih deželah; zlasti se je odlikovala graška »Tagesposta«, ki napoveduje hud nezizprosen boj Slovincem in tudi proti Italijanom v varstvo nemških predprav. Z vso silo se hočejo vreči na naše dežele in nas popolnoma podjarmiti, da bi zavladal ob Adriji nemški element in bi bili mi le ponižni hlapčki nemškega elementa, ter bi se polagoma ponemčili. In vse nemštvo jim mora pomagati. Primorski Slovani, na krov, skupno v boj proti najnevarnejšemu sovražniku.

Zopet regnicolo izgnan iz Avstrije! Tako vsklika »Piccolo«, ker je politična oblast izgnala nekoga G. Marellija, laškega podanika, iz Avstrije. Mož je delal v Trzinu in je bil obtožen žaljenja Veličanstva. Sicer je bil pred sodnijo oproščen, ali politična oblast se ni zmenila za to, marveč ga je izgnala. Odtod veliko ogorčenje pri vsemogočnem laškemu časopisju.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je založila 10.000 komadov narodnih kolkov po 1 krono. Želeli je, da podružnice in premožnejši rodoljubi naroče nekaj komadov tega kolka. To bi bil nekaj kronski dar za novo leto. Naročila sprejema družbina pisarna v Ljubljani. (Narodni dom.)

Razglednice družbe sv. Cirila in Metoda za Božič, oziroma novo leto ne izidejo radi tiskarskega gibanja. Rodoljubni krogi naj se zadovolje z razglednicami, s katerimi družba razpolaga in naj uporabijo to priliko, da se izprazni stara zaloga.

„Politična šola“ v Dutovljah na Krasu. Agilno Slovensko politično društvo v Gorici je priredilo tri dni trajajočo politično šolo v Dutovljah na Krasu. Program je bil tale: V soboto 27. t. m. poročila: Ustava (dr. Vošnjak). Občina in občinska uprava (tajnik Petrozzi), Ljudske knjižnice (nadučitelj Rakušček). V nedeljo Volilne pravice (dr. Puc), Društveno in zborna pravo (dr. Puc), Časnikarski tečaj (urednik Kavčič), Zadrugištvo (nadzornik Štibler), Socializem (Knaflič). V ponedeljek 29. t. m.: Društva (dr. Marušič), Sokolstvo (dr. Irgolič). Kraške gospodarske razmere (nadučitelj Štrekelj). Govorniški kurs (dr. Marušič). Politična šola je uspela jako dobro.

Dalmatinski deželni zbor bo sklican proti sredi januarja. Tudi drugi deželni zbori pridejo v tem času na vrsto.

Autor spisa Po macedonskem bojišču, Milan Plut, se je udeležil prve balkanske vojne kot dopisnik nekaterih listov in je prehodil s prvo srbsko armado vso dolgo pot od Vranje preko Kumanova, Skoplja, Velesa in Prilepa do Bitolja. Svoje vtise in opazovanja je potem zbral v posebni knjižici, ki je izšla te dni. Cena broširanemu izvodu je 1 K 20 v oz. celo zastoj in poštne prosto za naročnike „Slovenskega ilustrovanega Tednika“, za nenaročnike in po knjigarnah 2 K.

Knjige Matice Hrvatske so došle v Gorico. Dobi se jih v Stračicah št. 36. vsak dan od 3 ure popoldne dalje.

Božičnica narodne šole v Krmini, ki se je vršila v nedeljo 21. t. m., je uspela jako lepo in je bil obisk velik. Na vsopredu je bilo petje in deklamacije, kar je vse navzočemu občinstvu ugajalo. Sledila je razsvetljava božičnega drevesca in razdelitev daril. Spominjamo se pogostoma družbe sv. C. in M., ki jako uzorno skrbi za našo deco ob meji! — Dostavljamo, da je bila precejšnja tudi udeležba iz Gorice.

Listnica uredništva: Dopise, ki so nam došli v zadnjem času, porabimo, kakor hitro bodo zopet redne razmere v tiskarni.

Knjige „Socialne Matice“ so izšle. Proti letnini 5 K, dijaki in učitelji le 3 K, dobe člani „Socialne Matice“ letos te knjige: 1.) Dr. Žmavc: Ozdravljenje socialnega življenja z uporabo prirodoslovja. 2.) Dr. K. Slanc: Zadržana. 3.) Dr. Kisovec: Delavsko zavarovanje. 4.) Dr. Boris Zarnik: O bistvu življenja. 5.) Prof. Seidl: Geološki izprehodi po goriški okolici. 6. Dr. Ozvald: Srednješolska vzgoja. Knjige so torej socialno-politične in naravoslovske vsebine. Že naslovi knjig in imena pisateljev priporočajo letošnje publikacije „Socialne Matice“ najbolje. Knjige se naročajo pri goriški tiskarni, A. Gabršček v Gorici. Slovenski inteligenti, pristopajte k Socialni Matici!

Kardinal Rampoldi, najbrž naša prva v kardinalskem kolegiu, je bil v nedeljo 21. t. m. v papeži Leona XIII. bi moral on biti papež, a je intervencija Avstrije preprečila njegovo izvolitev. Zapustil je veliko premoženje in za milijon lir dragih kamnov.

Slavno Leonardovo sliko Mono Liso, ki je vredna več milijonov kron in ki je bila pred letom dni ukradena v Parizu, so našli te dni v Florenci. Slika bo tam par dni razstavljena, nakar pride na svoje staro mesto v Louvre.

Alfred Jensen o edinstvu Južnih Slovanov. Alfred Jensen, član švedske akademije in Nobelovega inštituta v Stockholmu, ki je letos jeseni posetil vsa jugoslovanska kulturna centra, je sedaj v bolgarskem jeziku priobčil članek o letošnjih balkanskih dogodkih, zlasti z ozirom na Bolgarsko. Kot iskren prijatelj tistih, katerim piše, govori iz toplega srca, a ne prikriva istine, ki jo Bolgari (njih boljši del) od tako izkušenega prijatelja slušajo brez zamere. Vobče rečeno so na Švedskem še dosti nejasni pojmi o jugoslovanskem svetu. Za zadnjih dveh vojen je bila naša publika prisiljena, svoje znanje črpati od tujih, zlasti nemških korespondentov. V tem oziru je bila Bolgarija na slabšem nego ostale balkanske države, zakaj edino v Bolgariji ni bilo niti zdravnikov, niti vojnih korespondentov, niti kakršnihkoli publicistov iz Švedske. Kakor so mi v Srbiji zatrdili, je bilo švedskim zdravnikom in vojnim korespondentom, ki so izrecno ponudili svojo službo, rečeno, da jih Bolgari ne potrebujejo... Vsled uspeha v prvi balkanski vojni so bili maloštevilni poznavatelji in prijatelji južnega Slovanstva na Švedskem upravi ponosni. Kako pa so se radovali mnogobrojni turkofili za druge balkanske vojne! Ne želim o tem govoriti, kako sem jaz osebno trpel v tem strašnem času. Spričo očitkov grozodejstev, ki so jih za druge balkanske vojne med seboj nakladale vojujoče se države pravi Jensen »kot prijatelj južnih Slovanov«: »V bližnji balkanski vojni — a ta ne bo dolgo čakala — je absolutno potrebno, da se vsi vojujoči države v izvestnih mejah, v mejah modernega vojevanja.« Bolgarom samim pravi Jensen: »Osamljeni je najsilnejši«, je lisen rekel v »Neprijatelju narodov«, a to sigurno ne velja v političnem življenju. V tem oziru se ima bolgarska diplomacija mnogo učiti. Isti lisen je rekel v »Peer Gynt«, kako je nevarno če si kaj ustvarja, da mu drugi niso potrebni, če se v povišanju samega sebe, v svojem ponosu zanaša preveč na lastne sile. To so Bolgari zadostno spoznali, nadejam se. S tem hočem poudariti samo to, da je sporazumljenje med južnimi Slovani potrebno. Naj se

južni Slovani uče od historije skandinavskih narodov.

Iz Čezsoče. — Ne, dovolj smo molčali, dovolj trpeli in dovolj prosili, sedaj pa, ko že vse to nič ne pomaga in ko ne moremo več prenašati nam nerazumljivega postopanja naših c. k. gozdnih oblasti, siljeni smo nastopiti pot javnosti. In radi tega nam menda nihče ne zameri — in četudi! — ker dovolj časa se že pritožujemo, dovolj časa že prosimo. In vse naše prošnje, naše zdihovanje, naše godrnjanje in naše kletvine nam nič ne pomagajo. Zato pa čujte, kako se godi občanom toliminskega vilajeta! Gozd imamo pred seboj, gozd za seboj, gozd na levo, gozd na desno, in vendar smo v najhujši zimi brez drv. Podiramo — sekamo — orehe, češnje, jablane, hruške in druga na privatnem zemljišču rastoča drevesa, da imamo vsaj nekaj za silo. Kaj pa potem, ko to porabimo? — Ako bi bili kaki pokončevalci ali uničevalci gozdov, naj bi se z nami tako postopalo; tega pa mi nismo zaslužili. Koliko tisočev smrek in macesnov smo nasadili na privatnem zemljišču; občinski gozdi so v takem stanju, da bi se marsikatera občina štela srečno, ko bi imela take gozde. In vkljub temu smo brez drv ne le mi poselniki marveč tudi naš g. g. nadučitelj in učiteljica, katera mora takorekoč drva beračiti. Ako jim da hiša eno poleno za 2 h, morata biti vesela. Kaj ni to škandal vseh škandalov! Ko bi vedeli, kako potrebno je, da se stara debla posekajo — to veleva umno gospodarstvo —, bi se čudili, kako je mogoče, da se tega ni že zdavno storilo. In vendar naši c. k. gozdni organi tega ne vidijo ali pa nočejo videti. — Dovolj smo povedali v pritožbi, zato pa se slednjič obračamo do naših državnih in deželnih poslancev s prošnjo, da bi nam pomagali iz te grozne revščine. Občani brez drv.

Ajdovske novice. Čutil je potrebo neki „Kr“ (-eten?), ki žal diše z nami naš zrak in ki po nevrednem tlaču našo zemljico, da ogrdi v graškem nemškem listu naša vipavska „gnezda“ (Nester). Kvasil je nesramno — osmešiti je hotel med drugim tudi moža, resnega, delavnega in zaslužnega za naš kraj —; Ajdovci storimo najbolje, da si zapomnimo vse krivice in vsa žaljenja, s katerimi plačujejo našo gostoljubnost. Ajdovščina najde zopet svoj ponos in svojo čast; s prezirom gremo mimo takih germanozatorskih dopisunov svoja pota, da bodo pomnili še dolgo naše „gnezdo“ sokolsko! — V ajdovski kantini je nastavljenec, ki ni Avstrijec, kakor ukazujejo tozadevni predpisi. — Tako krmi tica pevka izlezeno kukavičje jajce, lastni otroci pa stradajo — premilo čivkanje polni ubogo domovino. — Ajdovska predilnica ima še vedno nemške nadpise in še vedno protežira tuje, neslovensko delavstvo. — Trgovci in njih sodružniki trpe vsled nerodno prirejenega delovnega časa. Zapiralo naj bi se že ob sedmih zvečer. Okolica kupuje po dnevu, Ajdovci pa itak morajo kupovati v Ajdovščini, namesto zvečer se kmalu navadijo nabirati čez dan. Tako ne izgubi trgovina nobenega odjemalca. — Nasprotno pa ni prav, da se zapirajo trgovine ob nedeljah in praznikih že ob ednajstih. Ljudje iz okolice se namreč vračajo od maše in tista ura do poldneva koristi trgovcu več nego ob delavnikih celega tedna čas od 7.—9. zv. Socijalna in higijenska nujna potreba je, da se delavni čas v tem smislu hitro preuredi. — Vipavsko vino se lahko prodaja, če je umno pripravljeno za izvoz, to se pravi, če je „po novem sistemu“ in če le možno, tudi filtrirano. — Ajdovščina je pripraven kraj za vinske sejme, ki naj bi bili združeni s kletarskim tečajem: zakaj se ne vrše?

Iz Dutovelj. — Tukajšnje vrlo pevsko društvo „Venček“ je v svoji seji imenovalo g. Fr. Prencisa, ustanovitelja in predsednika društva, svojim častnim članom. Hvaležni smo mu na njegovi požrtvovalnosti in neutrudljivosti na polju lepega petja, katero je gojil skozi 6 let v naši občini kot organist in pevovodja. — Društvo „Venček“ si je pridobilo na svojem imenu po celej okolici, kjer je nastopalo s pesnjico in je povsod zelo pohvalo. — Zadnji čas je pevski zbor nekoliko oslabiljen, ali upanje je, da se to sedaj v zimskih večerih popravi. Posebno, ker je tudi sedanji pevovodja g. Sonc res vnet za društvo. Mladenci in dekleta, kateri imate dar glasu, pristopite k društvu ter je podpirajte, ker s tem pomagajte do časti in ugleda celi občini.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič
v Gorici.

Natisnila tiskarna Maks Hrovatin v Ljubljani.

1914